

Sporrakulla gård

Sporrakulla 1:1, Östra Göinge kommun, Skåne län
Antikvarisk medverkan/2019
Carita Melchert

Titel: Sporrakulla gård
Författare: Carita Melchert
Kulturmiljörapport: 2019:34

Omslagsbild: Sporrakulla gård sedd från söder.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning av utförda arbeten	3
Administrativa uppgifter	3
Genomförda arbeten	3
Material.....	4
Dokumentation under arbetets gång	4
Kulturhistoriks bedömning av utförda arbeten.....	4
Bilder	5

Figur 1. Karta över Skåne med platsen för Sporrakulla markerad.

Inledning

Sporrakulla byggnadsminnesförklarades 1974. Bebyggelsen på Sporrakulla gård består av två bostadshus i söder samt trelängade ekonomibyggnader i norr som öppnar sig mot bostadshusen.

Den aktuella byggnaden är gårdens äldsta boningshus, vilket är ett sydgötiskt hus bestående av en lägre ryggåsstuga som i väster är sammanbyggd med ett härberge. Ryggåsstugans ytterväggar har senare förhöjts och yttertaket på hela byggnaden fick härmed samma höjd och utgörs av ett sammanhängande sadeltak. Taket är täckt med hyvlade spån. Tidigare har det även funnits ett härberge i öster, vilket revs eller byggdes om i slutet av 1800-talet. På 1900-talet avskildes denna del från resten av boningslängan, rödmålades och fick benämningen arrendatorsbostaden.

Spåntäckningen på boningshusets södra takfall behövde ses över och lagas, det fanns skador på flera ställen. Spåntäckningen på skärmtaket i gattet mellan boningslängan och arrendatorsbostaden var i behov av att läggas om helt. Spånet i gattet lades om för omkring 10-15 år sedan men på grund av det utsatta och skuggiga läget var taket kraftigt skadat. Åtgärderna syftar till ett bevarande av en äldre traditionell byggnadsteknik och till att förhindra läckage in i takkonstruktionen.

Länsstyrelsen har beviljat bidrag till takarbeten samt till antikvarisk medverkan.

Sammanfattning av utförda arbeten

- Lagnings av spåntäckning på boningshusets södra takfall.
- Hel omläggning av spåntak i "gatt" mellan boningslänga och arrendatorsbostad.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen dnr: Dnr 434–32429–2018

Fastighet: Sporrakulla 1:1

Socken: Glimåkra socken

Kommun: Östra Göinge

Arbetshandlingar: Vårdplan Sporrakulla (2006)

Byggherre/beställare: Östra Göinge kommun

Entreprenör: Knadriks kulturbygg AB

Antikvarisk medverkan: Kulturen, Carita Melchert

Kulturen projektnummer: B_2018_0051

Byggnadstid: juni 2019

Genomförda arbeten

Det södra takfallet på boningslängan (se figur 2 nedan) har partiellt lagats med nya stickespån. Syftet är att laga taket innan skador går genom alla lager, vilket skulle medföra att undertaket skadas. Taket är lagt som fyragsläggning. Arbetet innebär i huvudsak att nytt spån partiellt lagts på befintligt ytligt skadat spån. Endast de sämsta yttersta spånen har tagits bort, och ersatts med nytt spån. Lagningspån har kortats något och övre kanten har spetsats för att kunna pressas upp under befintliga spån. Spånen har spikats.

Spånen på skärmtaket i gatten mellan boningslängan och arrendatorsbostaden togs bort i sin helhet och har ersatts med nya spån i fyra lager. Spånen har spikats. Solbrädorna har ersatts.

Spånen på båda taken är lagda med 1 cm överlapp och synlig del av spån är omkring 11-12 cm.

Material

Spån: Senvuxen kvistfri gran. Längd cirka 48 cm, bredd cirka 4-5 tum. Granspånen är från trakten, hyvlade med 1800-talsmaskin.

Spik: 2 tums blankspik.

Solbrädor på skärmtaket: Fur.

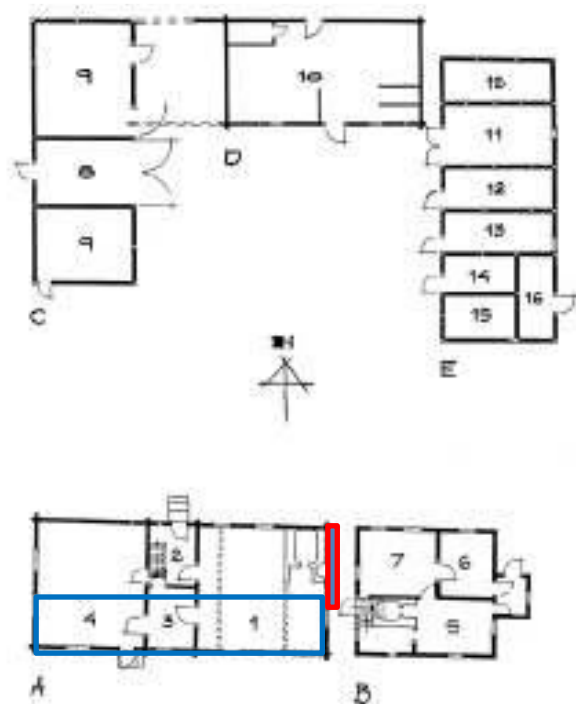
Dokumentation under arbetets gång

Ryggningsbrädan på bostadshusetsnock har inte ersatts men bedöms vara i behov av att ersättas nästa gång taket läggs om.

Kulturhistoriks bedömning av utförda arbeten

Samtliga åtgärder är väl utförda i enighet med Länsstyrelsens bidragsbeslut.

Bilder

Figur 2. Planritning över Sporrakulla. Aktuellt takfall markerat med blått och skärmtak markerat med rött.

Figur 3. Arrendatorsbostaden till vänster i bild och det aktuella bostadshuset till höger i bild (här norra fasaderna). Mellan husen finns ett gatt där spånen på skärmtaket lagts om.

Figur 4. Före åtgärderna, södra takfallet.

Figur 5. Före åtgärderna, södra takfallet.

Figur 6. Före åtgärderna, skärmtaket i gattet.

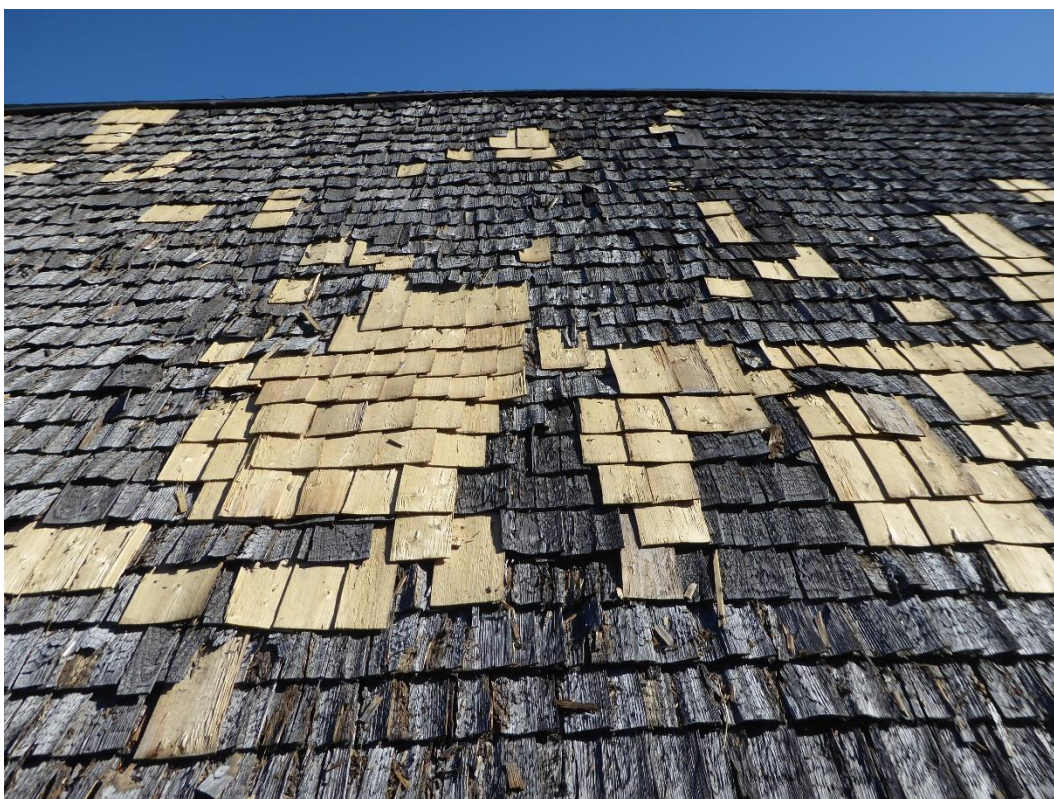

Figur 7. Under arbete, södra takfallet.

Figur 8. Efter åtgärder. Bostadshusets södra takfall. Lagningar syns som ljusare partier.

Figur 9. Efter åtgärder, södra takfallet på bostadshuset.

Figur 10. Efter åtgärder, södra takfallet på bostadshuset.

Figur 11. Efter åtgärder. Skärmtaket i gattet.

Figur 12. Efter åtgärder. Skärmtaket i gattet.

